

Pengaruh Pengajaran Terbeza terhadap Kreativiti Pengajaran Guru Bahasa Arab Sekolah Rendah

The Influence of Differentiated Instruction on the Teaching Creativity of Arabic Language Teachers Primary School

NURUL NISSHA JOHARI¹ & HARUN BAHARUDIN^{2,*}

¹Sekolah Kebangsaan Tanjung Minyak 2, Jln. TMU Utama, 75250 Melaka, Malaysia

²Pusat Kajian Kepelbagaian Pendidikan, Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia, 43600 Bangi, Selangor, Malaysia

*Corresponding Author; email: harunbaharudin@ukm.edu.my

Received: 4 January 2023/Revised: 29 May 2023/Accepted: 17 July 2023/
Publish: 1 December 2023

ABSTRAK

Pendekatan pengajaran terbeza (differentiated instruction) merupakan pertimbangan terhadap perbezaan kecerdasan pelbagai murid dapat membantu murid untuk belajar dengan cara optimum mengikut aras atau situasi pembelajaran mereka. Kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti hubungan elemen-elemen yang terdapat di dalam pendekatan pengajaran terbeza dan pengaruhnya terhadap kreativiti pengajaran guru bahasa Arab. Seramai 148 daripada 236 orang guru bahasa Arab di sekolah kebangsaan dalam negeri Melaka dipilih sebagai sampel secara pensampelan berkelompok atau kluster dengan membahagikan kesemua populasi mengikut daerah. Kajian ini menggunakan reka bentuk kajian tinjauan dengan menggunakan borang soal selidik sebagai instrumen kajian. Dapatan kajian menunjukkan bahawa terdapat hubungan positif yang signifikan antara pendekatan pengajaran terbeza dan kreativiti pengajaran guru bahasa Arab ($r=0.78$). Seterusnya, hasil analisis regresi berganda pula menunjukkan bahawa elemen pendekatan pengajaran terbeza iaitu rancangan pengajaran, kandungan pembelajaran serta produk pembelajaran merupakan peramal dan memberi pengaruh terhadap kreativiti pengajaran guru bahasa Arab ($R^2= 0.68$). Oleh itu, kajian ini dapat memberi input yang baharu kepada pihak berkaitan untuk merancang program dan aktiviti yang berkesan khususnya dalam meningkatkan kreativiti pengajaran guru bahasa Arab melalui pendekatan pengajaran terbeza.

Kata kunci: Pengajaran terbeza; kreativiti pengajaran; guru bahasa Arab; pendidikan abad ke-21

ABSTRACT

The differentiated instruction approach is a consideration of the differences in intelligence of various students, which can help students to learn optimally according to their level or learning situation. This study aims to identify the relationship between the elements found in different teaching approaches and their influence on the creativity of Arabic language teachers. A total of 148 out of 236 Arabic language teachers in national schools in the state of Melaka were selected as a sample by group or cluster sampling by dividing the entire population by district. This study used a survey research design by using a questionnaire as a research instrument. The findings of the study have shown that there is a significant positive relationship between different teaching approaches and the creativity of Arabic teachers ($r=0.78$). Next, the results of the multiple regression analysis have shown that the elements of different teaching approaches, namely lesson plans, learning content, and learning products, are predictors and influence the teaching creativity of Arabic teachers ($R^2= 0.68$). Therefore, this study can provide new input to relevant parties to plan effective programs and activities, especially in improving the creativity of Arabic language teachers through differentiated teaching approaches.

Keywords: Differentiated instruction; teaching creativity; Arabic language teachers; 21st century education

PENGENALAN

Penerapan prinsip keadilan dalam konteks pembelajaran dan pemudah cara (PdPc) bilik darjah abad ke-21 perlu diberi perhatian oleh guru yang berfungsi sebagai individu yang memiliki ilmu pengetahuan dan kecekapan pedagogi dalam melayani kepelbagaian kecerdasan murid (Zurina et al. 2021). Prinsip ini turut ditegaskan oleh al-Attas (1992) di mana manusia seharusnya melakukan keadilan terhadap ilmu dalam penyampaian dan pemerolehan ilmu itu sendiri. Manusia perlu mengetahui batas penggunaan ilmu, keutamaannya serta menempatkan ilmu tersebut dengan wajar agar dapat menghasilkan sesuatu yang harmoni pada diri yang memiliki ilmu seterusnya memberi manfaat kepada murid yang mempelajari ilmu tersebut. Oleh yang demikian, aspek keadilan dalam penyampaian ilmu pengetahuan hendaklah diamalkan oleh guru supaya kesamarataan dalam penyampaian ilmu pengetahuan terlaksana.

Perkembangan dalam dunia pendidikan pada masa kini memfokuskan kepada perbezaan yang dimiliki oleh setiap anak didik. Hal yang demikian menyebabkan tugas menyampaikan ilmu dengan cara yang sama bagi semua murid untuk mencapai matlamat pembelajaran bukan tugas yang mudah (Daniel 2020). Kepelbagaian yang wujud ini harus difahami dan dipelajari seterusnya diintegrasikan dalam diri setiap pendidik bahawa setiap individu mempunyai cara tersendiri untuk dididik mengikut keperluan ilmu mereka. Berdasarkan kepada perkara tersebut, pendidikan yang adil dan saksama harus diberikan kepada murid dengan melihat jurang perbezaan keperluan, kognitif dan latar belakang semua murid (Halida & Zamri 2021). Justeru, pendidik memainkan peranan yang penting dalam melayani keperluan setiap murid di dalam kelas agar guru dapat merencanakan dengan baik proses PdPc bagi memaksimumkan kebolehan potensi individu.

Hal ini bertepatan dengan matlamat utama Pembelajaran Abad Ke-21 (PAK21) yang menjurus kepada pembelajaran yang berorientasikan murid dengan mengambil kira perbezaan jurang pencapaian antara murid. Hal ini selari dengan kehendak salah satu objektif yang terdapat dalam Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM) 2013-2025 iaitu merapatkan jurang pencapaian antara murid perlu dilaksanakan dalam PAK21. Di sini peranan guru dalam melaksanakan pendekatan pengajaran terbeza merupakan satu keperluan. Pendekatan pengajaran terbeza merupakan pengajaran yang responsif

terhadap keperluan individu yang unik melalui pendekatan pengajaran yang menggabungkan strategi yang pelbagai (Watts-Taffe et al. 2012). Setiap murid mempunyai keutamaan pembelajaran yang berbeza dan tujuan pendekatan pengajaran terbeza adalah untuk membuat pilihan dalam penyampaian sesuatu pelajaran. Pendekatan pengajaran terbeza ini juga merupakan salah satu gaya pembelajaran murid yang berbeza-beza di dalam kelas (Weselby 2014). Penekanan terhadap pendekatan pengajaran terbeza diyakini dapat memberi peluang kepada setiap murid untuk belajar dengan lebih baik bagi memperkembang potensi mereka jika keperluan belajar bagi setiap murid diambil kira oleh guru. Selain itu, aspek pembezaan (*differentiation*) menjadi satu aspek yang harus dilaksanakan untuk merealisasikan pembelajaran berpusatkan murid.

SOROTAN LITERATUR

PENDEKATAN PENGAJARAN TERBEZA

Pengajaran terbeza bermaksud merancang pengajaran untuk memenuhi keperluan individu sama ada guru membezakan dari aspek kandungan pelajaran, proses, produk atau persekitaran pembelajaran. Di samping itu, guru menggunakan kaedah penaksiran berterusan serta merancang kerja kumpulan fleksibel untuk menjadikan ia satu pendekatan pengajaran yang berjaya (Tomlinson 2000). Penekanan terhadap pendekatan pengajaran terbeza diyakini dapat memberi peluang kepada setiap murid belajar dengan lebih baik untuk memperkembang potensi mereka jika keperluan belajar bagi setiap murid diambil kira oleh guru. Selain itu juga, aspek pembezaan (*differentiation*) menjadi satu aspek yang harus dilaksanakan untuk merealisasikan pembelajaran berpusatkan murid. Berdasarkan kajian lepas juga mendapati pengajaran terbeza yang dijalankan secara berkesan dan konsisten memberikan implikasi yang positif terhadap semua golongan murid di setiap tahap persekolahan yang terdiri daripada murid yang pintar cerdas sehingga ke murid yang mempunyai masalah pembelajaran (Rosidah & Nurahimah 2020). Ini sekali gus membolehkan murid pelbagai keupayaan dalam satu bilik darjah mendapat peluang yang sewajarnya mengikut tahap keupayaan masing-masing.

Pengajaran terbeza bukan sahaja dapat mengoptimumkan pembelajaran dikalangan murid yang pelbagai bahkan ia dapat mendekatkan jurang kognitif di antara murid sederhana dan lemah. Hal

ini adalah kerana fokus pengajaran guru berdasarkan kepada keperluan murid di dalam bilik darjah (Halida & Zamri 2021). Menurut Daniel (2020) pemupukan amalan pengajaran terbeza sangat penting untuk diaplikasikan dalam pembelajaran bilik darjah memandangkan amalan *streaming classroom* tidak lagi digunakan dalam sistem pendidikan di Malaysia. Hal demikian juga mampu mengurangkan beban guru dalam menghadapi sikap murid terhadap pelajaran. Selain itu, dengan adanya pengajaran terbeza, murid-murid dapat mencapai objektif pembelajaran tanpa ketinggalan dalam sesuatu kemahiran.

Amalan pendekatan pengajaran terbeza juga dapat mendorong murid belajar dengan pelbagai kebolehan diri merangkumi murid yang berbakat dan murid yang mempunyai kecacatan ringan atau berat bagi menerima pendidikan yang sesuai dalam bilik darjah. Hal tersebut sekali gus dapat meningkatkan tahap motivasi dan penglibatan murid dalam pembelajaran seterusnya meningkatkan keyakinan diri murid dan rasa lebih dihargai. Selain itu, pengajaran terbeza juga dapat meningkatkan keseronokan murid terhadap pembelajaran di dalam bilik darjah (Roa'ani & Nor Rul Azlifah 2019). Amalan pendekatan pengajaran terbeza juga dapat memperlihatkan akhlak guru dalam mengajar. Guru akan dilihat berpengetahuan dan mahir dalam pelbagai kaedah mengajar yang kreatif. Guru yang bersikap meraikan kepelbagaian pelajar boleh digambarkan sebagai guru yang mesra dan bersifat penyayang sekaligus akan mendapat tindak balas positif daripada pelajar (Mohamad Khairi et al. 2019). Menurut Hall et al. (2003), pendekatan pengajaran terbeza membolehkan semua murid mengakses kurikulum bilik darjah yang sama dengan menyediakan bahan bantu, tugas pembelajaran dan hasil yang disesuaikan dengan keperluan pembelajaran murid. Bahkan melalui pendekatan pengajaran terbeza juga, dapat memberi pilihan kepada guru untuk mengubah suai kurikulum, kaedah pengajaran, sumber yang digunakan, aktiviti pembelajaran dan kaedah penilaian mengikut keupayaan murid bagi memaksimumkan potensi serta peluang untuk semua murid. Selain itu juga, pendekatan pengajaran terbeza ini juga merupakan salah satu bentuk pembelajaran multimodal dan menjadi sebahagian daripada dasar yang ada dalam sistem pendidikan di Malaysia dalam usaha meningkatkan penguasaan murid terhadap pembelajaran khususnya dalam pembelajaran bahasa Arab (Siti Aishah & Che Suriani 2018).

Berdasarkan beberapa kajian lepas membuktikan bahawa kecemerlangan murid sangat bergantung

dengan pendekatan atau strategi yang digunakan oleh guru terutamanya di kalangan murid yang mempunyai kepelbagaian kecerdasan dan keupayaan (Zamri et al. 2015). Tomlinson menjelaskan bahawa falsafah di sebalik pendekatan pengajaran terbeza ialah murid dapat belajar dengan baik apabila guru dapat menangani varian berdasarkan tahap kesediaan, minat dan profil pembelajaran secara berkesan manakala matlamat utama pengajaran terbeza pula ialah memaksimumkan potensi pembelajaran setiap murid (Tomlinson 2001, 2003). Tomlinson & Allan (2000) menyatakan bahawa pengajaran terbeza merupakan integrasi daripada teori pembelajaran konstruktivisme, gaya pembelajaran dan perkembangan otak yang dipengaruhi oleh faktor individu seperti kesediaan murid, minat dan keutamaan kecerdasan terhadap motivasi, penglibatan dan pertumbuhan akademik mereka. Oleh yang demikian guru yang menggunakan pendekatan pengajaran terbeza perlulah mengambil kira latar belakang murid dari aspek gaya pembelajaran, bakat, kecerdasan dan membenarkan fleksibiliti dalam pembelajaran iaitu memberi peluang kepada murid untuk memilih sama ada melaksanakan aktiviti atau tugas secara individu, berpasangan atau berkumpulan. Justeru, guru memainkan peranan yang sangat penting dalam memastikan pembelajaran tersebut dapat dioptimumkan oleh semua murid mengikut tahap dan kecenderungan murid di dalam bilik darjah dengan mencipta pengajaran yang berbeza dan bersesuaian.

KREATIVITI GURU BAHASA ARAB

Melalui Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013-2025, kerajaan berhasrat untuk memupuk pemikiran kreatif dan inovatif dalam kalangan setiap pelajar supaya mereka boleh berinovasi, mencipta kemungkinan baharu, dan mencipta idea atau pengetahuan baharu (Kementerian Pendidikan Malaysia 2013). Atas dasar itu, guru perlu menggunakan pengetahuan kandungan mata pelajaran, kaedah pengajaran dan pembelajaran dan pengetahuan teknologi untuk memudahkan pengalaman pembelajaran, mengaplikasikan kreativiti dan inovasi dalam interaksi bersemuka dan persekitaran maya dengan pelajar. Bagi memastikan keberkesanan PdPc, guru sebagai elemen utama mesti melaksanakan kreativiti dan inovasi secara praktikal (Mohammed Afandi & Mohd Effendi Ewan 2019; Rozaini et al. 2020). Perubahan yang sentiasa berlaku dalam dunia pendidikan menekankan

kepentingan kreativiti yang perlu dijadikan landasan oleh para pendidik bagi melahirkan generasi dan masyarakat yang kreatif. Soh (2000) menggalakkan guru untuk membina interaksi dengan murid dengan memberi ganjaran terhadap usaha dan penghasilan yang kreatif di samping membentuk persekitaran sosial yang menyokong amalan kreativiti melalui aktiviti pembelajaran.

Kreativiti pengajaran merupakan hasil daripada personaliti guru, pedagogi yang dilaksanakan serta sokongan pentadbiran sekolah terhadap penggunaan kreativiti dalam pengajaran (Aliza 2016). Selain itu, kreativiti pengajaran membawa maksud pengajaran berpusatkan murid yang merangkumi kaedah penyampaian kandungan, fleksibiliti guru memahami keperluan, minat dan idea murid serta topik yang memberi kesan kepada murid. Murid merupakan persekitaran utama yang diberi perhatian oleh guru semasa penyampaian pengajaran (Agus et al. 2018). Sehubungan itu, Maybin & Swann (2007) menyatakan bahawa seorang guru yang kreatif mampu memikirkan sesuatu yang berbeza dalam proses pengajaran serta membangunkan minat murid dalam pembelajaran dengan merancang aktiviti yang menarik bagi menarik perhatian murid.

Pemahaman terhadap situasi pembelajaran murid merupakan kemahiran yang sangat berguna dalam pengajaran (Roa'ani & Nor Rul Azlifah 2019). Kemahiran ini menuntut guru dapat menyediakan diri dengan maklumat yang diperlukan untuk membezakan kaedah mengajar mereka dalam kelas serta membolehkan semua murid belajar dengan cara yang paling berkesan. Pendekatan pengajaran terbeza merupakan pendekatan yang menyeluruh dan fleksibel yang melibatkan perancangan, persediaan dan penyampaian pengajaran untuk disesuaikan dengan keupayaan murid yang pelbagai di dalam bilik darjah. Pengajaran terbeza juga mengambil kira tahap pembelajaran murid, kecenderungan serta kemampuan pembelajaran sekali gus membolehkan murid untuk belajar secara optimum mengikut aras atau situasi (Kementerian Pendidikan Malaysia 2019).

Dalam situasi pendidikan bahasa Arab di Malaysia, aktiviti PdPc terhad di dalam kelas sahaja yang menyebabkan pelajar tidak mempunyai banyak pilihan untuk melakukan aktiviti luar kelas bagi tujuan pembelajaran bahasa. Faktor kesukaran sokongan luar kelas seperti miskin komunikasi, dan bahan pembelajaran menjadikan pembelajaran pelajar hanya terfokus di dalam kelas. Pelajar sewajarnya didedahkan

dan dibekalkan dengan latihan-latihan strategi pembelajaran yang meningkatkan daya autonomi pelajar untuk meneroka pembelajaran sendiri di luar waktu kelas. Kejayaan meningkatkan autonomi pelajar dibantu dengan pemilihan pendekatan pengajaran terbeza untuk mengatasi kepelbagaian keperluan murid dalam menghadapi proses PdPc. Pendekatan terbeza dapat menjadikan pelajar lebih bermotivasi dan meneroka pembelajaran bahasa Arab secara sendiri di dalam dan di luar kelas dengan lebih baik.

Walaupun terdapat kajian yang berkaitan dengan pengajaran terbeza ini telah dijalankan namun kebanyakan fokus kajian tertumpu kepada mata pelajaran bahasa Melayu dan bahasa Inggeris (Ain Nur Atika & Zamri 2021; Ain Nur Atika 2022; Rosidah & Nurahimah 2020; Halida & Zamri 2021; Daniel 2020; Roa'ani & Nor Rul azlifah 2019; Mior Muhammad Saiful Nizan 2018; Lee 2015; Mohd Hasrul 2020). Kajian berkaitan dengan pengetahuan dan amalan pendekatan pengajaran terbeza khususnya dalam pengajaran Arab didapati kurang diberi penekanan walaupun pendekatan ini sudah mula diberi pendedahan dalam sistem pendidikan negara melalui Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM) 2013-2015.

Selain daripada itu, pendekatan terbeza yang ingin dijayakan dalam pengajaran perlu kepada elemen kreatif dan inovatif. Kreativiti dalam pengajaran merupakan antara perkara utama bagi seorang guru bagi memastikan kefahaman dan pelaksanaan dalam proses pengajaran mampu mencapai objektif pengajaran yang dirancang (Sternberg 2006). Selain itu, daya kreativiti guru dalam menjalankan pendekatan terbeza menjadikan dapat membantu para pelajar berfikir dengan lebih luwes dan dinamik (Mohd Azhar 2004) menjadikan PdPc menjadi lebih luas dan tidak rigid berdasarkan bidang, ruang, tempat dan masa. Malah konsep kreativiti boleh dilihat dari pelbagai sudut berdasarkan latar belakang keilmuan seseorang dan sudut mana seseorang itu memahaminya (Hope 2010). Bagaimanapun, bilangan guru yang kreatif dan inovatif didapati masih rendah dalam kalangan guru bahasa Arab sekolah rendah di Malaysia. Tinjauan ke atas penglibatan guru bahasa Arab sekolah rendah dalam inovasi dan kajian tindakan bagi tujuan penambahbaikan amalan pengajaran mendapati hanya 22 peratus daripada 109 sampel kajian yang pernah menghasilkan inovasi (Rozaini et al. 2019). Kebanyakan guru bahasa Arab berfungsi

sebagai pengguna inovasi dan belum mampu mencipta dan berinovasi terutamanya inovasi yang memerlukan kemahiran dan pengetahuan teknologi tinggi (Mohammad Rusdi & Zawawi 2018).

Dalam kajian ini, teori yang mendasari kreativiti pengajaran ialah teori kreativiti Amabile (1983). Teori ini memberi penekanan kepada aspek penghasilan kreativiti berdasarkan penilaian, ganjaran, persaingan dan kekangan. Selain itu teori ini menerangkan proses kreatif dan pelbagai pengaruh kepada proses dan hasil. Terdapat dua andaian utama yang mendasari teori ini iaitu tahap kreativiti yang biasa dijumpai di dalam kehidupan seharian sehingga ke tahap kreativiti yang tertinggi dan tahap kreativiti yang terdapat dalam individu seseorang. Dalam konteks kreativiti, asas pada teori ini menjadi tunjang utama kepada kreativiti pengajaran guru berdasarkan aspek motivasi, pemikiran kreatif dan persekitaran. Teori kreativiti Amabile memberi penekanan terhadap asas ini berdasarkan kepada tiga komponen utama iaitu domain kepakaran, proses kreativiti relevan dan motivasi tugasan.

Walaupun kajian berkaitan dengan aspek kreativiti dalam pengajaran telah banyak diperbincangkan seperti kajian Rubaaiyah et al. (2021); Nur Syazwani & Radin Siti Aisyah (2021); Jessica Dora & Zamri (2021); Nur Syuhadah & Ruslin (2020); Norfarahi et al. (2020); Siti Alawiyah (2020); Siti Rohani et al. (2020); Salbiah (2017); Pasheena & Kamisah (2017); Mohammad Rusdi (2017) dan Nor Laila (2016), namun demikian kajian yang menggabungkan kedua-dua elemen ini iaitu pendekatan pengajaran terbeza dan kreativiti pengajaran dengan melihat hubungan dan pengaruh antara kedua-dua pemboleh ubah tersebut masih kurang diperbincangkan lagi dalam lapangan kajian ilmiah. Sehubungan itu, kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti hubungan antara pengetahuan pendekatan pengajaran terbeza dan kreativiti pengajaran guru bahasa Arab serta sumbangannya terhadap kreativiti pengajaran guru bahasa Arab.

METODOLOGI

Kajian ini menggunakan reka bentuk kajian tinjauan yang bertujuan untuk meninjau tahap pengetahuan guru bahasa Arab terhadap pendekatan pengajaran terbeza dan kreativiti pengajaran serta hubungannya dalam pengajaran bahasa Arab. Data daripada kajian kuantitatif ini diperolehi melalui instrumen borang soal selidik yang digunakan bagi mengumpul

maklumat berkaitan dengan pengetahuan guru bahasa Arab terhadap elemen pendekatan pengajaran terbeza dan amalan kreativiti pengajaran guru bahasa Arab. Instrumen yang digunakan dalam kajian ini merupakan gabungan adaptasi dan modifikasi daripada Whipple (2012), Siti Alawiyah (2020) dan Mohammad Rusdi (2017) yang telah diubah suai mengikut kesesuaian objektif kajian.

Secara keseluruhannya set soal selidik ini mengandungi 60 item iaitu 12 item di bahagian A, 32 item di bahagian B dan 16 item di bahagian C. Bahagian B soal selidik mengandungi 32 item berkaitan dengan konstruk pendekatan pengajaran terbeza yang telah dibina oleh pelopor kepada model pengajaran terbeza Tomlinson (2000) dan kemudiannya telah diubah suai oleh Whipple (2012). Seterusnya bahagian C pula yang mengandungi 16 item konstruk kreativiti pengajaran merupakan modifikasi dan gabungan adaptasi daripada Mohammad Rusdi (2017) dan Siti Alawiyah (2020). Soal selidik ini telah dimodifikasi agar semua item yang digunakan mampu menjawab soalan kajian dan mampu menerangkan fenomena yang dikaji secara tepat dan bermakna (Mohd Sheffie 1995). Item-item di bahagian B dan C perlu dijawab menggunakan *skala likert*. Hal ini kerana sifatnya yang lebih mudah untuk diurus, mudah ditafsirkan dan bersesuaian dengan subjek penyelidikan (McLeod 1999).

Kajian ini telah mengikuti tatacara pemerolehan data kajian serta memperoleh kebenaran daripada pihak Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar Pendidikan (BPPDP) dengan mengikut prosedur yang terkini berdasarkan nombor rujukan surat KPM.600-3/2/3-eras (11861) kerana populasi yang terlibat dalam kajian ini ialah guru-guru bahasa Arab yang sedang berkhidmat di bawah Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM). Oleh itu, seramai 148 orang daripada 236 orang guru yang mengajar bahasa Arab di sekolah kebangsaan (SK) melibatkan tiga buah daerah di dalam negeri Melaka iaitu Alor Gajah, Melaka Tengah dan Jasin dipilih secara rawak sebagai sampel kajian dengan menggunakan kaedah pensampelan berkelompok atau kluster dengan membahagikan kesemua populasi mengikut daerah. Oleh yang demikian, bagi menentukan jumlah saiz sampel kajian yang akan digunakan, pengkaji menggunakan jadual pensampelan Krejcie dan Morgan (1970), laman sesawang *Roasoft, Inc* dan formula pengiraan sampel Cochran (1977). Jadual 1 menunjukkan taburan sampel kajian berdasarkan pensampelan berkelompok yang terlibat dengan kajian ini.

JADUAL 1. Taburan sampel kajian berdasarkan pensampelan berkelompok

Daerah	Populasi	Peratus (%)	Sampel
Jasin	44	19.6	29
Melaka Tengah	127	50	74
Alor Gajah	65	30.4	45
Jumlah keseluruhan	236	100	148

Kaedah penganalisisan data yang dilakukan dalam kajian ini adalah dengan menggunakan analisis inferensi berdasarkan ujian korelasi *Pearson* dan regresi berganda dengan menggunakan perisian *Statistical Package for the Social Sciences (SPSS)* versi 26 bagi melihat hubungan dan pengaruh elemen pendekatan pengajaran terbeza yang merangkumi minat, penilaian, rancangan pengajaran, kandungan pembelajaran, proses pembelajaran dan produk pembelajaran terhadap kreativiti pengajaran guru bahasa Arab sekolah rendah di Melaka.

DAPATAN DAN PERBINCANGAN

HUBUNGAN ANTARA PENDEKATAN PENGAJARAN TERBEZA DAN KREATIVITI PENGAJARAN GURU BAHASA ARAB

Bagi melihat hubungan dan perkaitan antara elemen dalam pemboleh ubah pendekatan pengajaran terbeza iaitu minat, penilaian, rancangan pengajaran, kandungan pembelajaran, proses pembelajaran dan produk pembelajaran dengan kreativiti pengajaran guru bahasa Arab, maka ujian Korelasi *Pearson* telah digunakan setelah semua andaian dan syarat kenormalan data dipenuhi. Hasil analisis data yang diperoleh daripada data kajian telah berjaya menjawab persoalan kajian yang telah diperincikan melalui Jadual 2.

JADUAL 2. Hubungan antara elemen pendekatan pengajaran terbeza dengan kreativiti pengajaran Guru Bahasa Arab

Hubungan Pendekatan Pengajaran Terbeza	Pekali Korelasi <i>Pearson</i> (r)	Tahap Signifikan	Interpretasi Kekuatan Hubungan
Minat	0.507	.001	Tinggi
Penilaian	0.685	.001	Tinggi
Rancangan Pengajaran	0.749	.001	Tinggi
Kandungan Pembelajaran	0.798	.001	Tinggi
Proses Pembelajaran	0.581	.001	Tinggi
Produk Pembelajaran	0.633	.001	Tinggi
Kreativiti Pengajaran	0.778	.001	Tinggi

Jadual 2 menunjukkan hubungan antara keseluruhan elemen pendekatan pengajaran terbeza dan kreativiti pengajaran guru bahasa Arab bersamaan dengan nilai Pekali *Pearson* $r=.778$, $p<0.05$. Berdasarkan hasil analisis tersebut menunjukkan bahawa terdapat hubungan yang signifikan dan positif di antara pemboleh ubah

pendekatan pengajaran terbeza dengan kreativiti pengajaran guru bahasa Arab iaitu kekuatan hubungan ini dikategorikan sebagai tinggi berpandukan skala kekuatan hubungan *Cohen et al. (2011)*. Hal ini menunjukkan bahawa pengetahuan guru bahasa Arab ke atas keseluruhan elemen pendekatan pengajaran terbeza boleh mempertingkatkan amalan kreativiti

pengajaran guru bahasa Arab. Selain itu, berdasarkan dapatan juga menunjukkan bahawa kandungan pembelajaran mempunyai hubungan yang tertinggi dengan nilai $r=.798$, $p<0.05$, diikuti dengan rancangan pengajaran $r=.749$, $p<0.05$, penilaian $r=.685$, $p<0.05$, produk $r=.633$, $p<0.05$, proses $r=.581$, $p<0.05$ dan minat $r=.507$, $p<0.05$.

Dapatan ini selari dengan kajian Chamorro & Richenbacher (2008) dan Mohammad Rusdi (2017) dari aspek wujudnya hubungan antara kreativiti dengan proses pengajaran dan pembelajaran. Kajian Nur Syuhadah & Ruslin (2020) menunjukkan bahawa guru-guru tidak terikat dengan pendekatan tradisional dalam pengajaran dan pembelajaran bahkan merangsang murid dengan elemen kreativiti pengajaran seperti yang terdapat dalam kajian lepas. Kreativiti pengajaran juga berkait dengan pengajaran terbeza kerana menurut Richards (2013) kreativiti pengajaran yang dipamerkan dengan merancang pembelajaran yang bersesuaian dengan minat dan keperluan murid, menggunakan sumber yang ada berdasarkan aras pencapaian murid serta mengajar dengan cara yang fleksibel mampu mengubah gaya pengajaran dan melakukan improvisasi semasa pengajaran.

Menurut Daniel & Zamri (2019) kreativiti dan kompeten guru dalam mempelbagaikan pendekatan pengajaran terbeza dengan memfokuskan kepada kurikulum dan kemudian mengadaptasi kurikulum tersebut mengikut kesesuaian tahap pembelajaran murid merupakan usaha penting dalam memastikan penguasaan murid terhadap kemahiran yang diterapkan dalam proses pembelajaran di dalam bilik darjah. Hal yang demikian adalah kerana perbezaan yang wujud dalam diri setiap murid perlu diberi keperluan cabaran yang sesuai dengan tahap mereka setelah mengambil kira kecenderungan mereka. Pemberian tugas dan penilaian perlu melihat kepada kelayakan murid. Ini menuntut pengajaran guru agar kelihatan menarik sepanjang masa untuk mengelakan murid daripada bosan dan keliru (Nursafra et al. 2022).

Selain itu, melalui pendekatan pengajaran terbeza juga, motivasi dan minat murid dapat dipertingkatkan melalui amalan kreativiti pengajaran guru bahasa Arab. Menurut Aidah et al. (2016) kreativiti merupakan pembuka asas utama bagi mencetuskan motivasi dan minat yang tinggi terhadap aktiviti mahupun tugas yang diberikan walaupun terpaksa menghadapi kesukaran. Malahan selain itu kepelbagaian kreativiti yang diterapkan

dalam pengajaran terbeza mampu memberikan kesan yang maksimum terhadap aspek kognitif dan pencapaian murid. Hal ini dapat dilihat menerusi kajian Muhammad (2016) yang menerapkan elemen kreativiti dalam proses pembelajaran telah meningkatkan penguasaan murid yang lulus dalam pembelajaran Arab daripada 67 peratus kepada 91 peratus. Bahkan penerapan amalan kreativiti dalam pengajaran terbeza juga dikatakan dapat meningkatkan kemahiran intrapersonal murid. Pernyataan ini dibuktikan daripada dapatan Fairosnita & Kamarul Shukri (2015) bahawa pembelajaran yang diterapkan dengan elemen fleksibiliti yang ada dalam amalan kreativiti pengajaran dapat mengurangkan sikap rasa malu bahkan menggalakkan sikap saling membantu dalam menyelesaikan tugas yang diberikan dalam kumpulan.

Oleh yang demikian, hubungan antara pendekatan pengajaran terbeza dan kreativiti pengajaran guru bahasa Arab memerlukan guru memainkan peranan penting dalam usaha memastikan murid memahami dan menguasai pembelajaran bahasa Arab itu sendiri. Hubungan antara kedua pemboleh ubah juga dapat dilihat menerusi ciri-ciri kreativiti yang banyak memfokuskan kepada konsep dalam pendekatan pengajaran terbeza seperti memberi galakkan kepada murid untuk murid belajar secara bebas, memotivasikan murid untuk menguasai ilmu pengetahuan, membuat penilaian setelah meneliti dengan jelas idea yang telah dikemukakan oleh murid dan menggalakkan murid melakukan tugas atau aktiviti dengan menggunakan pelbagai sumber bahan.

PENGARUH PENDEKATAN PENGAJARAN TERBEZA DENGAN KREATIVITI PENGAJARAN GURU BAHASA ARAB

Seterusnya, bagi mengenal pasti pengaruh atau sumbangan pendekatan pengajaran terbeza terhadap kreativiti pengajaran guru Bahasa Arab, data telah dianalisis secara inferensi dengan menggunakan ujian regresi berganda setelah kesemua andaian kenormalan, kelinearan, kesamaan varians dipenuhi. Analisis ini dilakukan bagi melihat elemen-elemen yang meramal atau memberi pengaruh terhadap kreativiti pengajaran guru Bahasa Arab. Hasil analisis regresi berganda bagi menggunakan *method enter* bagi pengaruh atau sumbangan pengetahuan pendekatan pengajaran terbeza guru bahasa Arab terhadap kreativiti pengajaran guru bahasa Arab dipaparkan dalam Jadual 3.

JADUAL 3. Pengaruh pendekatan pengajaran terbeza terhadap kreativiti pengajaran Guru Bahasa Arab

Elemen Pengajaran Terbeza	B	Std. Error	Beta	t	Sig. P	Sumbangan %
(Constant)	0.487	0.228		2.139	0.034	
Minat	0.051	0.056	0.057	0.921	0.359	2.90
Penilaian	0.138	0.080	0.137	1.712	0.089	9.40
Rancangan pengajaran	0.208	0.093	0.210	2.227	0.028	15.76
Kandungan pembelajaran	0.458	0.099	0.472	4.634	0.000	37.67
Proses pembelajaran	-0.162	0.084	-0.179	-1.932	0.055	-10.42
Produk pembelajaran	0.205	0.092	0.200	2.223	0.028	12.70

$R^2 = 0.680$; $F(6, 141) = 49.911$, Sig. $F = 0.001$

Keputusan dalam Jadual 3 menunjukkan dimensi pengetahuan pendekatan pengajaran terbeza guru bahasa Arab meramal secara signifikan terhadap kreativiti pengajaran guru bahasa Arab, $R^2 = 0.680$, $F(6, 141) = 49.911$, $p < 0.05$. Peramal-peramal ini menyumbang sebanyak 68.0 peratus varians terhadap kreativiti pengajaran guru bahasa Arab manakala baki peratus sebanyak 32 peratus diperoleh daripada peramal atau pengaruh faktor lain kreativiti pengajaran yang tidak dilibatkan dalam kajian ini.

Analisis lanjut mendapati bahawa pengetahuan pendekatan pengajaran terbeza guru bahasa Arab dari aspek rancangan pengajaran, $\beta = 0.210$, $t(141) = 2.227$, $p < 0.05$; kandungan pembelajaran, $\beta = 0.472$, $t(141) = 4.634$, $p < 0.01$; dan produk pembelajaran, $\beta = 0.200$, $t(141) = 2.223$, $p < 0.05$ mempengaruhi secara signifikan terhadap kreativiti pengajaran bahasa Arab. Manakala pengetahuan guru bahasa Arab terhadap pendekatan pengajaran terbeza dari aspek minat, $\beta = 0.057$, $t(141) = 0.921$, $p > 0.05$; penilaian, $\beta = 0.137$, $t(141) = 1.712$, $p > 0.05$; dan proses pembelajaran, $\beta = -0.179$, $t(141) = -1.932$, $p > 0.05$ pula tidak mempengaruhi secara signifikan terhadap kreativiti pengajaran guru bahasa Arab. Hasil dapatan ini memberi gambaran bahawa tiga daripada enam elemen pengetahuan pendekatan pengajaran terbeza guru bahasa Arab memberi sumbangan kepada kreativiti pengajaran guru bahasa Arab. Dapatan kajian juga memperlihatkan bahawa pengaruh tertinggi dalam pengetahuan pendekatan pengajaran terbeza guru bahasa Arab ialah kandungan pembelajaran (37.67%) diikuti dengan rancangan pengajaran (15.76%) dan yang terakhir pula ialah produk pembelajaran (12.70%).

Menurut Brigandi et al. (2019), kefahaman guru terhadap konsep dan kandungan pembelajaran penting bagi memberi gambaran yang jelas terhadap pemilihan proses pembelajaran yang bersesuaian serta amalan penilaian yang digunakan dalam bilik darjah. Hal ini jelas menunjukkan bahawa guru memainkan peranan yang penting dalam memilih pedagogi yang tepat mengikut kesesuaian perkembangan dan penerimaan ilmu bagi setiap murid di dalam bilik darjah. Islam juga memperlihatkan konsep mendidik dengan cara yang sesuai dengan keadaan dan perubahan zaman semasa (Siti Rashidah 2020). Matlamat kreativiti guru dalam membezakan kandungan pembelajaran adalah untuk menarik perhatian murid supaya bertindak balas mengikut aras kecerdasan mereka (Tieso 2005). Hal ini kerana apabila murid berada dalam keadaan selesa dengan apa yang dipelajari dapat meningkatkan peluang mereka untuk mencapai objektif pembelajaran secara efektif. Oleh yang demikian, perkembangan setiap murid terhadap kandungan pembelajaran bergantung kepada kreativiti guru dalam menentukan proses pengajaran.

Dari segi perancangan pengajaran, teori sosial Vygotsky amat menekankan aspek kreativiti dalam merancang proses pengajaran terbeza di dalam pembelajaran (Tzuriel 2021). Hal ini dilihat menerusi idea fleksibiliti atau memberi pilihan kepada murid dalam proses pengajaran terbeza sama ada murid ingin belajar secara berpasangan, kumpulan kecil atau secara bebas berdasarkan objektif pembelajaran yang sama. Oleh itu berdasarkan teori ini, pendekatan pengajaran terbeza menyumbang kepada amalan kreativiti yang membolehkan interaksi sosial berlaku melalui pendekatan kolaboratif. Malahan, interaksi

sosial yang berlaku mampu meningkatkan pencapaian akademik murid kerana interaksi sosial dilihat sebagai cara positif untuk murid-murid belajar (Siti Aishah & Che Suriani 2018).

Kreativiti juga merupakan aspek penting semasa merancang pengajaran terbeza yang digunakan bagi menangani gaya pembelajaran. Hal ini bertepatan dengan teori kecerdasan pelbagai Gardner yang melihat bahawa setiap kanak-kanak bersifat unik dengan gaya pembelajaran dan pilihan yang berbeza. Menurut Hapsah & Abd. Khahar (2018), berdasarkan gaya pembelajaran murid guru boleh mencipta pengajaran yang menarik minat dan perhatian murid seterusnya meningkatkan motivasi murid untuk belajar. Pengajaran yang kreatif akan menarik perhatian pelajar di mana pelajar boleh dibimbing untuk bekerjasama dalam pembelajaran dan sentiasa membuka ruang untuk turut serta sama ada dalam bentuk penggunaan teknologi dan perbincangan (Adlina 2020). Hasil kajian Humphrey (2020) juga menunjukkan amalan terbaik yang digunakan untuk melaksanakan pendekatan pengajaran terbeza akan meningkatkan kreativiti pengajaran guru di dalam bilik darjah di samping membolehkan murid untuk belajar dalam persekitaran yang lebih baik melalui amalan pengajaran yang memenuhi keperluan pembelajaran murid.

Pengaruh pendekatan pengajaran terbeza ini terhadap kreativiti pengajaran juga dapat dilihat melalui kajian Halida & Zamri (2021) yang menjelaskan bahawa kreativiti pengajaran guru dalam melaksanakan pengajaran terbeza ini juga dapat merapatkan lagi jurang penguasaan pembelajaran murid dalam kalangan murid yang pandai, sederhana dan lemah. Menurut Kim (2006), kreativiti ialah proses kepekaan terhadap permasalahan, kekurangan, jurang dalam pengetahuan, aspek yang tidak lengkap dan sebagainya. Oleh yang demikian, kreativiti merupakan suatu proses mengenal pasti kesukaran, mencari penyelesaian seterusnya membuat pengubahsuaian bagi mengatasi isu atau permasalahan yang dihadapi.

IMPLIKASI

Kajian ini memberi implikasi kepada bidang pendidikan khususnya pendidikan bahasa Arab melalui elemen yang terdapat dalam pendekatan pengajaran terbeza dan kreativiti pengajaran guru bahasa Arab dalam pengajaran bahasa Arab. Model pengajaran terbeza yang dibangunkan oleh Tomlinson yang bersandarkan kepada teori-teori yang mendasari

kajian ini juga perlu diperluas dan dikembangkan lagi penggunaannya dalam bidang pendidikan di Malaysia. Dapatan kajian ini juga telah membuktikan bahawa kreativiti pengajaran guru bahasa Arab dapat dipertingkatkan lagi melalui pendekatan pengajaran terbeza.

Selain itu, kajian ini membantu pihak-pihak yang berkenaan untuk memahami dengan lebih baik hubungan yang terdapat antara pendekatan pengajaran terbeza dan kreativiti pengajaran guru bahasa Arab. Hal ini secara tidak langsung juga menambahkan kefahaman mereka terhadap pendekatan pengajaran terbeza ini kerana semakin tinggi tahap pengetahuan guru bahasa Arab terhadap pengajaran terbeza dapat meningkatkan tahap amalan kreativiti pengajaran mereka. Malahan, melalui dapatan kajian lepas juga menunjukkan bahawa pendekatan ini merupakan pendekatan yang dapat membantu penguasaan murid terhadap pencapaian akademik mereka dengan mengambil kira keperluan murid yang pelbagai. Seterusnya kajian ini turut menunjukkan bahawa elemen kandungan pembelajaran, rancangan pembelajaran dan produk atau hasil pembelajaran yang terdapat dalam pendekatan pengajaran terbeza memberi kesan yang baik ke atas kreativiti pengajaran guru bahasa Arab. Justeru itu, guru bahasa Arab yang memahami dengan baik elemen-elemen ini mampu memberi peluang kepada mereka untuk meningkatkan selanjutnya memaksimumkan kreativiti pengajaran mereka dalam proses pembelajaran dan pengajaran bahasa Arab.

Justeru itu, kajian ini diharapkan dapat membantu guru dapat merancang pedagogi yang efisien mengikut kecenderungan kecerdasan murid serta dapat menarik minat murid untuk terlibat aktif dan mampu menyumbang idea dalam pembelajaran tanpa rasa rendah diri. Selain itu, pengkaji mengharapkan agar kajian ini memberi input baharu kepada KPM dalam membangunkan pendekatan pengajaran yang sekali gus dapat meningkatkan kreativiti pengajaran guru bahasa Arab. Hal ini kerana, guru yang dapat mempelbagaikan kaedah pengajaran yang lebih berkesan dan boleh meningkatkan penguasaan murid dengan tahap berbeza sesuai dengan objektif Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013-2025 iaitu merapatkan jurang pencapaian murid.

KESIMPULAN

Berdasarkan kajian yang dijalankan menunjukkan pendekatan pengajaran terbeza memberi pengaruh

terhadap kreativiti pengajaran guru bahasa Arab dalam pembelajaran bahasa Arab. Oleh yang demikian, pendekatan pengajaran terbeza harus diberi perhatian oleh guru-guru bahasa Arab dalam merancang aktiviti pembelajaran dengan meraikan kepelbagaian keperluan murid bagi memastikan setiap murid mampu mencapai potensi maksimal mereka dan bersaing di peringkat global. Seiring pendekatan pengajaran terbeza, amalan kreativiti pengajaran seharusnya dipertingkatkan dengan meningkatkan keupayaan diri dalam memanipulasi sumber pembelajaran, mempelbagaikan idea serta beradaptasi dengan suasana pembelajaran murid agar dapat membantu meningkatkan tahap kreativiti dan pembelajaran murid. Justeru itu, sebagai pendidik perlu mempunyai pengetahuan luas terhadap ilmu pedagogi yang boleh menyumbang kepada penguasaan murid yang mempunyai pelbagai kecenderungan dan kebolehan terhadap pembelajaran serta mempunyai daya kreativiti dan inovatif yang dapat merangsang suasana pembelajaran yang positif serta menjadikan sesuatu pengajaran itu menarik dan bermakna.

SUMBANGAN PENGARANG

Konseptualisasi, Nurul Nissha dan Harun; metodologi, Nurul Nissha dan Harun; perisian, Harun; pengesanan instrumen, Nurul Nissha dan Harun; analisis data, Nurul Nissha dan Harun; pengurusan sumber, Harun; pengumpulan data, Nurul Nissha; penulisan draf asal, Nurul Nissha; semakan dan penyuntingan, Harun; visualisasi, Nurul Nissha dan Harun; pengurusan projek, Harun; pemerolehan peruntukan, Harun. Semua pengarang telah membaca dan bersetuju dengan versi manuskrip yang diterbitkan.

RUJUKAN

- Adlina Abdul Khalil, Mohamad Khairi Othman & Mohd. Kasri Saidon. 2020. Memacu pendidikan di era Revolusi Industri 4.0: Penerapan nilai-nilai Islam dan inovasi dalam pengajaran di Institut Pengajian Tinggi. *Islamiyyat* 42(*Isu Khas*): 13-20.
- Agus Wibowo, Ari Saptono & Suparno. 2018. Does teacher's creativity impact on vocational students' entrepreneurial intention? *Journal of Entrepreneurship Education* 21(3): 1-21.
- Aidah Abdul Karim, Mazalah Ahmad, Zanaton Ikhsan & Parilah Mohd Shah. 2016. Penerapan Pemikiran Kreatif Pelajar Melalui Pendekatan Neriage. Dlm. Saemah Rahman & Zamri Mahamod (pnyt). *Kreativiti dalam Pengajaran dan Pembelajaran*. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Ain Nur Atika Agus & Zamri Mohamed. 2021. Tahap pengetahuan dan kesediaan guru Bahasa Melayu dalam melaksanakan pendekatan terbeza dalam pengajaran dan pembelajaran di rumah sesame tempoh perintah kawalan pergerakan. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu – JPBM (Malay Language Education Journal – MyLEJ)* 11(1): 75-87.
- Ain Nur Atika Agus. 2022. Masalah dihadapi oleh guru Bahasa Melayu dalam melaksanakan pendekatan terbeza dalam pengajaran dan pembelajaran di rumah. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu* 12(1): 50-62.
- Aliza Alias. 2016. *Pengajaran Kreatif*. Dlm Saemah Rahman & Zamri Mahamod (pnyt). *Kreativiti dalam Pengajaran dan Pembelajaran*. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Amabile, T. M. 1983. The social psychology of creativity: A componential conceptualization. *Journal of Personality and Social Psychology*, 45(2): 357–376.
- Al-Attas, Syed Muhammad Naquib 1992. *Tujuan dan objektif Pendidikan Islam*. Terj. Samsudin Jaapar. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Brigandi, C. B., Gilson, C. M., & Miller, M. 2019. Professional development and differentiated instruction in an elementary school pullout program: A gifted education case study. *Journal for the Education of the Gifted* 42(4): 326-395.
- Chamorro, P.T & Richtenbacher, L. 2008. Effects of personality and the threat of evaluation on divergent & convergent. *Journal of Research on Personality*, 42: 1095-1101.
- Cochran, W.G. 1977. *Sampling Techniques*. Edisi ke-3. New York: John Wiley & Sons.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. 2011. *Research Methods in Education*. Edisi ke-7. London: Routledge.
- Daniel Arif & Zamri Mahamod. 2019. Tinjauan Persepsi Guru Bahasa Melayu Sekolah Rendah Terhadap Pengetahuan dan Penerimaan Pelaksanaan Pendekatan Pengajaran Terbeza. Kertas kerja Seminar Kebangsaan Pascasiswazah Sains Sosial dan Kemanusiaan (SPSSK 2019). Anjuran Fakulti Kemanusiaan, Seni dan Warisan, Universiti Malaysia Sabah (UMS). Sabah: Universiti Malaysia Sabah (UMS).
- Daniel Arif. 2020. Pelaksanaan pendekatan pengajaran terbeza dalam kalangan guru Bahasa Melayu yang mengajar di Sekolah Rendah Pedalaman Kategori 3. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu* 10 (2): 29-42.
- Fairosnita Ibrahim & Kamarul Shukri Mat Teh. 2015. Pengaruh permainan bahasa terhadap motivasi murid sekolah rendah dalam pembelajaran perbendaharaan kata Bahasa Arab. *Tinta Artikulasi Membina Ummah* 1(2): 41–50.
- Halida Jawan & Zamri Mahamod. 2021. Kaedah dan cabaran pengajaran terbeza dalam meningkatkan penguasaan membina ayat Bahasa Melayu murid sekolah rendah. *Jurnal Dunia Pendidikan*, 3(1): 67-77.
- Hall, T, Strangman, N, & Meyer, A. 2003. *Differentiated Instruction and Implications for UDL Implementation*. Wakefield, MA: National Center on Accessing the General Curriculum.
- Hapsah Majid & Abd. Khahar Saprani. 2018. Penggunaan Bahan Sastera dalam pengajaran dan pembelajaran melalui pedagogi terbeza. Kertas kerja Seminar Pedagogi Alternatif Kesusasteraan Melayu (SPAKEM). Anjuran Institut Pendidikan Guru Kampus Bahasa Melayu. Kuala Lumpur.
- Hope, S. 2010. Creativity, context, and policy. *Arts Education Policy Review* 111: 29–47.

- Humphrey, B., J. 2020. Successful practices of implementation of differentiated instruction in elementary schools: a case study of practical application. Tesis Dr. Fal, Universiti Northcentral, San Diego.
- Jessica Dora Henry & Zamri Mahamod. 2021. Penerapan amalan kreativiti, pemikiran kritis, kolaborasi dan komunikasi (4C) Pembelajaran Abad Ke-21 dalam kalangan Guru Bahasa Melayu. *Jurnal Dunia Pendidikan* 3(1): 239-248.
- Kementerian Pendidikan Malaysia. 2012. *Kreativiti dan Inovasi*. Elemen Merentas Kurikulum dalam KSSR. Cetakan ke-3. Putrajaya.
- Kementerian Pendidikan Malaysia. 2019. *Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013- 2025*. Putrajaya
- Kim, K. H. 2006. Can we trust creativity tests? a review of the torrance tests of creative thinking (TTCT). *Creativity Research Journal* 18(1): 3–14.
- Krejcie, R., & Morgan, D. 1970. Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological*, 3(30): 607-610.
- Lee Pui Har. 2015. The effectiveness of differentiated instruction in enhancing students English Speaking performance. Disertasi Sarjana, Fakulti Pendidikan Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Maybin, J & Swann, J. 2007. Everyday creativity in language: textuality, contextuality and critique. *Applied Linguistics* 28: 497-517.
- McLeod, J. 1999. *Melaksanakan Penyelidikan Kaunseling*. Terj. Issham Ismail & Wan Mahzom Ahmad Shah. Skudai: Universiti Teknologi Malaysia.
- Mior Muhammad Saiful Nizan Mohd Saali. 2018. Sikap dan kesediaan dalam kalangan pelajar pintar cerdas dan berbakat terhadap kaedah pengajaran terbeza dalam pembelajaran Bahasa Melayu. *International Journal of the Malay World and Civilisation* 7(1): 39 – 46.
- Mohamad Khairi Othman, Alis Puteh, Mohd. Zailani Mohd Yuoff & Fauziah Abdul Rahim. 2019. Keperluan penggunaan modul etika kerja guru dalam meningkatkan penghayatan nilai pelajar. *Islamiyyat* 41(1): 49-57.
- Mohammed Afandi Zainal, & Mohd Effendi Ewan Mohd Matore. 2019. Factors influencing teachers' innovative behaviour: A Systematic Review. *Creative Education* 10(12): 2869–2886.
- Mohammad Rusdi Ab. Majid. 2017. Pengetahuan Teknologi Pedagogi Kandungan dan Kreativiti Pengajaran dalam kalangan guru bahasa Arab di Malaysia. Tesis Dr. Fal, Fakulti Pendidikan, Universiti Malaya.
- Mohammad Rusdi Ab. Majid & Zawawi Ismail. 2018. Pengetahuan teknologi guru Bahasa Arab dan hubungannya dengan kreativiti pengajaran di Malaysia. *Jurnal Islam dan Masyarakat Kontemporari* 18(1): 1–13.
- Mohd Azhar Abd. Hamid. 2004. *Kreativiti: Teori, Konsep dan Praktis*. Penerbit Universiti Teknologi Malaysia.
- Mohd Hasrul Kamaruzaman. 2020. Teacher Cognition of differentiated instruction in English Language teaching and learning. Tesis Dr. Fal, Fakulti Sains Sosial dan Sumber Manusia, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Mohd Sheffie Abu Bakar. 1995. *Metodologi Penyelidikan*. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia
- Muhammad Syaifullah. 2016. Pembelajaran kooperatif *Tipe Make a Match* dalam meningkatkan penguasaan kosa kata Bahasa Arab santri TPA Al-Barokah Hadimulyo Timur Metro Pusat. *Jurnal al-Ta'dib*. 11(2): 305-321.
- Norfarahi Zulkifli, Mohd Isa Hamzah & Khadijah Abdul Razak. 2020. Faktor pendorong kreativiti dalam kalangan pelajar politeknik. *Asian People Journal* 3(2): 77-85.
- Nor Laila Mamat. 2016. Amalan kreativiti guru sejarah dalam penerapan kemahiran pemikiran sejarah (KPS). Disertasi Sarjana. Fakulti Pendidikan, Universiti Pendidikan Malaysia.
- Nursafra Mohd Zhaffar, Mohd Asyran Safwan Kamaruzaman & Mohd Haidhar Kamaruzaman. 2022. Penggunaan model pengajaran al-Ghazali dalam konteks pengajaran berfikir kritis. *Islamiyyat* 44 (Isu Khas): 71-83.
- Nur Syazwani Mohd Ali & Radin Siti Aishah Radin A. Rahman. 2021. Pengaruh kreativiti dan kecerdasan emosi terhadap keinginan keusahawanan sosial dalam kalangan pelajar UMK. Kertas kerja 4th *International Conference on Business Studies and Education*. Anjuran ICBE Publication.
- Nur Syuhadah Zainal & Ruslin Amir. 2020. Hubungan antara tahap kreativiti guru dengan amalan pengajaran Kemahiran Berfikir Aras Tinggi (KBAT). Prosiding Malaysia International Convention of Education Research and Management (MICER). Anjuran WMIT Group Sdn. Bhd, Kuliah Pendidikan, Universiti Islam Antarabangsa dengan kerjasama Kementerian Pendidikan Malaysia. Bandar Baru Bangi, 14-16 Mac.
- Pasheena Ramathas & Kamisah Osman. 2017. Tahap kreativiti dalam pengajaran guru sains sekolah menengah daerah Klang. Kertas kerja Melaka International Conference on Social Sciences 2017 (1st Melicoss'17). Anjuran Majlis Profesor Negara, Kolei Univerisiti Islam Melaka dan Sekreteriat Dunia Melayu dan Dunia Islam. Melaka, 29-20 Julai.
- Richards, J.C. 2013. Creativity in language teaching. *Iranian Journal of Language Teaching Research*, 1(3): 19-43.
- Roa'ani Mohamed & Nor Rul Azlifah Zulkafali. 2019. Keberkesanan Pendekatan Pedagogi Terbeza (PPT) dalam PDPc Bahasa Melayu kelas peralihan: satu Kajian Tindakan di sebuah sekolah di Kuantan. *Journal of Sciences and Management Research* 5(2): 68-86.
- Rosidah Ramli & Nurahimah Mohd Yusoff. 2020. Pengaruh Pengetahuan Pedagogi Kandungan terhadap amalan pedagogi terbeza guru-guru sekolah menengah zon Pantai Timur Malaysia. Kertas Kerja ICTE'20: International Conference Teacher Education. Anjuran Kolej Poly-Tech MARA. Kota Bharu, Kelantan.
- Rozaini Tukimin, Nik Mohd Rahimi Nik Yusoff & Harun Baharudin. 2019. Academic qualification and teaching experience on the level of use of innovative teaching strategies among Arabic Primary School Teacher. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development* 8(3): 224–234.
- Rozaini Tukimin, Nik Mohd Rahimi Nik Yusoff & Harun Baharudin. 2020. Strategic and innovative teaching approach based on mental imagery. *Academy of Strategic Management Journal*, 19(1): 1–6.
- Rubaaiah Sidek, Lilia Halim & Nor Aishah Buang. 2021. Kefahaman dan persepsi guru sains tentang kreativiti saintifik serta pendekatan untuk memupuknya dalam pengajaran dan pembelajaran sains sekolah menengah. *Jurnal Pendidikan Sains Dan Matematik Malaysia* 11 (1): 95-102.
- Salbiah Mohamad Hasim. 2017. Tahap kreativiti pelajar tingkatan empat aliran sains dan hubungannya dengan pencapaian Matematik. Disertasi Sarjana, Fak. Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia.

- Siti Aishah Hassan & Che Suriani Kiflee. 2018. Kaedah pengajaran keterbezaan dalam pendidikan pintar dan berbakat. *E-Journal of Education* (7): 12-21.
- Siti Alawiyah Sahri. 2020. Kesediaan Guru Bahasa Arab terhadap amalan kreativiti pengajaran murid minoriti bukan Melayu. Disertasi Sarjana, Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Siti Rashidah Abd Razak. 2020. Isu pendidikan guru tahfiz: pengetahuan pedagogi dan amalan dalam proses pengajaran dan pembelajaran di pusat tahfiz persendirian di Selangor. *Islamiyyat* 42 (Isu Khas): 101-106
- Siti Rohani Jasni, Suhaila Zailani @ Ahmad & Hakim Zainal. 2020. Impak pendekatan kreatif dalam pengajaran dan pembelajaran kosa kata Arab. *BITARA International Journal of Civilizational Studies and Human Science* 3(1): 010-021.
- Soh, K. C. 2000. Indexing creativity fostering teacher behavior: a preliminary validation study. *Journal of Creative Behavior* 34 (2): 118-134.
- Sternberg, R. J. (2006). The nature of creativity. *Creativity Research Journal*, 18: 87-98.
- Tieso, C. L. 2005. The effects of grouping practices and curricular adjustments on achievement. *Journal of Education of the Gifted* 29(1): 60-89.
- Tomlinson, C. A. 2000. *Differentiation of Instruction in the Elementary Grades*. ERIC Digest. ERIC Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education.
- Tomlinson, C. A. 2001. *How To Differentiate Instruction in Mixed-Ability Classrooms*. Edisi ke-2. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Tomlinson, C. A. 2003. *Fulfilling The Promise of a Differentiated Classroom: Strategies and Tools for Responsive Teaching*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Tomlinson, C. A., & Allan, S. D. 2000. *Leadership for Differentiating Schools & Classrooms*. Heatherton: Hawker Brownlow Education
- Tzurriel, D. 2021. The socio-cultural theory of Vygotsky. Dlm. *Mediated Learning and Cognitive Modifiability*. Social Interaction in Learning and Development. Springer, Cham.
- Watts-Taffe, S., Laster, B. P., Broach, L., Marinak, B., Connor, C. M., & Walker-Dalhouse, D. 2012. Differentiated instruction: Making informed teacher decisions. *Reading Teacher* 66(4): 303-314.
- Weselby, C. 2014. What is differentiated instruction? Examples of how to differentiate instruction in the classroom. *Concordia Online Education*, 1 Oktober.
- Whipple, K. A. 2012. Differentiated Instruction: A survey study of teacher understanding and implementation in a Southeast Massachusetts School District. Tesis Dr. Fal. Universiti Northeaster, Boston.
- Zamri Mahamod, Ruslin Amir & Mohamed Amin Embi. 2015. *Kepelbagaian Pelajar dan Perbezaan Pembelajaran*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Zurina Mustaffa, Zaharah Hussin & Abdul Muhsien Sulaiman. 2021. Pedagogi terbeza untuk pengajaran guru terhadap kepelbagaian murid. *Malaysian Journal of Social Sciences and Humanities (MJSSH)* 6(9): 202-214.